

Το Επίσημο Κείμενο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για την Αποστολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στο Σύγχρονο Κόσμο

[Ορθοδοξία / Αγία και Μεγάλη Σύνοδος](#)

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Η συμβολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας εις επικράτησιν της ειρήνης, της δικαιοσύνης, της ελευθερίας, της αδελφοσύνης και της αγάπης μεταξύ των λαών, και άρσιν των φυλετικών και λοιπών διακρίσεων.

«Ούτω γαρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον Υιόν αυτού τον μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις αυτόν μη απόλυται, αλλ' έχει ζωήν αιώνιον» (Ιωάν. γ', 16). Η Εκκλησία του Χριστού ζη «εν τω κόσμω», αλλά δεν είναι «εκ του κόσμου» (Ιωάν. ιζ', 11 και 14-15). Ο Εκκλησία ως Σώμα του σαρκωθέντος Θεού Λόγου (Ιωάννου Χρυσσοστόμου, Ομιλία προ της εξορίας, β', PG 52, 429) είναι η ζώσα «παρουσία», το σημείον και η εικών της Βασιλείας του Τριαδικού Θεού εν τη ιστορία, ευαγγελιζομένη «καινήν κτίσιν» (Β' Κορ. ε', 17), «καινούς ουρανούς και γην καινήν... εν οίς δικαιοσύνη κατοικεί» (Β' Πέτρ. γ', 13). Ένα κόσμον, εις τον

οποίον ο Θεός «εξαλείψει παν δάκρυον εκ των οφθαλμών αυτών (των ανθρώπων), και ο θάνατος ουκ έσται έτι, ούτε πένθος ούτε κραυγή ούτε πόνος ουκ έσται έτι» (Αποκ. κα', 4-5).

Την προσδοκίαν αυτήν βιώνει ήδη και προγεύεται η Εκκλησία, κατ' εξοχήν οσάκις τελεί την θείαν Ευχαριστίαν, συνάγουσα «επί το αυτό» (Α' Κορ. ια' 11, 20) τα διεσκορπισμένα τέκνα του Θεού (Ιωάν. ια', 52) εις εν σώμα άνευ διακρίσεως φυλής, φύλου, ηλικίας, κοινωνικής η άλλης καταστάσεως, όπου «ουκ ένι Ιουδαίος, ουδέ Έλλην, ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ ένι άρσεν και θήλυ» (Γαλ. γ', 28, πρβλ. Κολ. γ', 11), εις ένα κόσμον καταλλαγής, ειρήνης και αγάπης.

Την πρόγευσιν αυτήν της «καινής κτίσεως», του μεταμορφωμένου κόσμου, βιώνει επίσης η Εκκλησία εις τα πρόσωπα των Αγίων της, οι οποίοι δια της ασκήσεως και της αρετής των κατέστησαν ήδη εις την ζωήν αυτήν εικόνες της Βασιλείας του Θεού, αποδεικνύοντες και βεβαιούντες τοιουτοτρόπως ότι η προσδοκία ενός κόσμου ειρήνης, δικαιοσύνης και αγάπης δεν είναι ουτοπία, αλλά «ελπιζομένων υπόστασις» (Εβρ. ια', 1), δυνατή με την χάριν του Θεού και τον πνευματικόν αγώνα του ανθρώπου.

Εμπνεομένη διαρκώς από την προσδοκίαν και την πρόγευσιν αυτήν της Βασιλείας του Θεού, η Εκκλησία δεν αδιαφορεί δια τα προβλήματα του ανθρώπου της εκάστοτε εποχής, αλλά, αντιθέτως, συμμετέχει εις την αγωνίαν και τα υπαρξιακά προβλήματά του, αίρουσα, όπως ο Κύριός της, την οδύνην και τας πληγάς, τας οποίας προκαλεί το κακόν εις τον κόσμον και επιχέουσα, ως ο καλός Σαμαρείτης, έλαιον και οίνον εις τα τραύματα αυτού (Λουκ. ι', 34) δια του λόγου «τής υπομονής και παρακλήσεως» (Ρωμ. ιε', 4, Εβρ. ιγ', 22) και δια της εμπράκτου αγάπης. Ο λόγος της προς τον κόσμον αποβλέπει πρωτίστως όχι εις το να κρίνη και καταδικάση τον κόσμον (πρβλ. Ιωάν. γ', 17 και ιβ', 47), αλλά εις το να προσφέρη εις αυτόν ως οδηγόν το Ευαγγέλιον της Βασιλείας του Θεού, την ελπίδα και βεβαιότητα ότι το κακόν, υπό οιανδήποτε μορφήν, δεν έχει τον τελευταίον λόγον εις την ιστορίαν και δεν πρέπει να αφεθή να κατευθύνη την πορείαν της.

Η μεταφορά του μηνύματος του Ευαγγελίου συμφώνως προς την τελευταία εντολή του Χριστού «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αυτούς τηρείν πάντα όσα ενετειλάμην υμίν*» (Ματθ. κη', 19), αποτελεί διαχρονική αποστολή της Εκκλησίας. Η αποστολή αυτή πρέπει να εκπληρούται όχι επιθετικώς η δια διαφόρων μορφών προσηλυτισμού, αλλά εν αγάπη, ταπεινοφροσύνη και σεβασμώ προς την ταυτότητα εκάστου ανθρώπου και την πολιτιστικήν ιδιαιτερότητα εκάστου λαού. Εις την ιεραποστολικήν αυτήν προσπάθειαν οφείλουν να συμβάλλουν πάσαι αι Ορθόδοξοι Εκκλησΐαι.

Αντλούσα από τας αρχάς αυτάς και από την όλην εμπειρίαν και διδασκαλίαν της πατερικής, λειτουργικής και ασκητικής της παραδόσεως, η Ορθόδοξος Εκκλησία συμμετέχει εις τον προβληματισμόν και την αγωνίαν του συγχρόνου ανθρώπου ως προς θεμελιώδη υπαρξιακά ζητήματα, τα οποία απασχολούν τον σύγχρονον κόσμον, επιθυμούσα να συμβάλη εις την αντιμετώπισίν των, ώστε να επικρατήση εις τον κόσμον η ειρήνη του Θεού, «*η πάντα νουν υπερέχουσα*» (Φιλ. δ', 7), η καταλλαγή και η αγάπη.

A. Η αξία του ανθρωπίνου προσώπου

1. Η αξία του ανθρωπίνου προσώπου, απορρέουσα εκ της δημιουργΐας του ανθρώπου κατ' εικόνα Θεού και καθ' ομοίωσιν και εκ της αποστολής αυτού

εις το σχέδιον του Θεού δια τον άνθρωπον και τον κόσμον, υπήρξε πηγή εμπνεύσεως διά τούς Πατέρας της Εκκλησίας, οι οποίοι ενεβάθουναν εις τό μυστήριον της θείας Οικονομίας. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος τονίζει χαρακτηριστικώς δια τον άνθρωπον ότι ο Δημιουργός «οίόν τινα κόσμον έτερον, εν μικρώ μέγαν, επί της γης ίστησιν, άγγελον άλλον, προσκυνητήν μικτόν, επόπτην της ορατής κτίσεως, μύστην της νοουμένης, βασιλέα των επί γης, ... ζών ενταύθα οικονομούμενον, και αλλαχού μεθιστάμενον, και πέρας του μυστηρίου, τη προς Θεόν νεύσει θεούμενον» (Λόγος ΜΕ΄, Εις το Άγιον Πάσχα, ΡG 36, 632ΑΒ). Ο σκοπός της ενανθρωπήσεως του Λόγου Θεού είναι η θέωσις του ανθρώπου. Ο Χριστός, ανακαινίσας εν Εαυτώ τον παλαιόν Αδάμ (πρβλ. Εφ. β΄, 15), «συναπεθέου γε τον άνθρωπον, απαρχήν της ημών ελπίδος» (Ευσεβίου, Ευαγγελική Απόδειξις, 4, 14. ΡG 22, 289Α). Τούτο διότι, όπως εις τον παλαιόν Αδάμ ενυπήρχεν ήδη ολόκληρον το ανθρώπινον γένος, ούτω και εις τον νέον Αδάμ συνεκεφαλαιώθη ολόκληρον επίσης το ανθρώπινον γένος. «Άνθρωπος γέγονεν ο Μονογενής, ...ανακεφαλαιώσασθαι πάλιν και εις το αρχαίον αναλαβείν το διολισθήσαν γένος, τουτέστι, το ανθρώπινον» (Κυρίλλου Αλεξανδρείας, Ερμηνεία η υπόμνημα εις το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον, Θ΄. ΡG 74, 273D-275Α). Η διδασκαλία αυτή της Εκκλησίας είναι ανεξάντλητος πηγή πάσης χριστιανικής προσπάθειάς δια την περιφρούρησιν της αξίας και του μεγαλείου του ανθρώπου.

2. Επ΄ αυτής της βάσεως είναι απαραίτητον να αναπτυχθή προς όλας τας κατευθύνσεις η διαχριστιανική συνεργασία δια την προστασίαν της αξίας του ανθρώπου, αυτονοήτως δε και του αγαθού της ειρήνης, ούτως ώστε αι ειρηνευτικάί προσπάθειαι όλων ανεξαιρέτως των Χριστιανών να αποκτούν μεγαλύτερον βάρος και δύναμιν.
3. Ως προϋπόθεσις μιας ευρυτέρας εν προκειμένω συνεργασίας δύναται να χρησιμεύση η κοινή αποδοχή της υψίστης αξίας του ανθρώπινου προσώπου. Αι κατά τόπους Ορθόδοξοι Εκκλησίαι είναι δυνατόν να συμβάλουν εις την διαθρησκευακήν συνεννόησιν και συνεργασίαν δια την ειρηνικήν συνύπαρξιν και κοινωνικήν συμβίωσιν των λαών, χωρίς τούτο να συνεπάγεται οιονδήποτε θρησκευτικόν συγκρητισμόν.

Έχομεν την πεποίθησιν ότι ως «Θεού συνεργοί» (Α΄ Κορ. γ΄, 9), δυνάμεθα να προχωρήσωμεν εις την διακονίαν ταύτην από κοινού μεθ΄ όλων των ανθρώπων καλής θελήσεως, των αγαπώντων την κατά Θεόν ειρήνην, επ΄ αγαθώ της ανθρωπίνης κοινωνίας επί τοπικού, εθνικού και διεθνούς επιπέδου. Η διακονία αυτή είναι εντολή Θεού (Ματθ. ε΄, 9).

1. Β. Περί ελευθερίας και ευθύνης

2. Η ελευθερία είναι εν εκ των υψίστων δώρων του Θεού προς τον άνθρωπον. «Ο πλάσας απ΄ αρχής τον άνθρωπον ελεύθερον αφήκε και αυτεξούσιον

, νόμω τω της εντολής μόνον κρατούμενον» (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος ΙΔ΄, Περί φιλοπτωχίας, 25. PG 35, 892A). Η ελευθερία καθιστά μεν τον άνθρωπον ικανόν να προοδεύη προς την πνευματικήν τελειότητα, αλλά, συγχρόνως, εμπερικλείει τον κίνδυνον της παρακοής, της από του Θεού αυτονομήσεως και, δι' αυτής, της πτώσεως, εξ ου και αι τραγικά συνέπειαι του κακού εν τω κόσμω.

3. Συνέπεια του κακού τούτου είναι αι επικρατούσαι σήμερον εν τη ζωή ατέλειαι και ελλείψεις, ως η εκκοσμίκευσις, η βία, η έκλυσις των ηθών, τα παρατηρούμενα νοσηρά φαινόμενα της λήψης εξαρτησιογόνων ουσιών και της υποταγής εις άλλους εθισμούς, ιδία δε εις μερίδα της συγχρόνου νεότητος, ο φυλετισμός, οι εξοπλισμοί, οι πόλεμοι και τα τούτων απότοκα κοινωνικά κακά, η καταπίεσις κοινωνικών ομάδων, θρησκευτικών κοινοτήτων και λαών ολοκλήρων, η κοινωνική ανισότης, ο περιορισμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εις τον χώρον της ελευθερίας των συνειδήσεων και της θρησκευτικής ειδικώτερον ελευθερίας, η παραπληροφόρησις και η χειραγωγήσις της κοινής γνώμης, η οικονομική αθλιότης, η άνισος κατανομή η και η παντελής στέρησις των απολύτως αναγκαίων προς το ζην αγαθών, η πείνα των υποσιτιζομένων εκατομμυρίων ανθρώπων, αι βίαιαι μετακινήσεις πληθυσμών και η αθέμιτος διακίνησις ανθρώπων, το προσφυγικόν χάος, η καταστροφή του περιβάλλοντος, η ανεξέλεγκτος χρήσις της γενετικής βιοτεχνολογίας και βιοϊατρικής αναφορικώς προς την αρχήν, την διάρκειαν και το τέλος της ζωής του ανθρώπου. Πάντα ταύτα υφαίνουσι το απέραντον άγχος της αγωνιώδους συγχρόνου ανθρωπότητος.

Έναντι της καταστάσεως αυτής, η οποία ωδήγησεν εις την αποδυναμωσιν της θεωρήσεως του ανθρωπίνου προσώπου, καθήκον της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι, όπως προβάλη σήμερον, δια του κηρύγματος, της θεολογίας, της λατρείας και του ποιμαντικού έργου της, την αλήθειαν της εν Χριστώ ελευθερίας. «Πάντα μοι έξεστιν, αλλ' ου πάντα συμφέρει· πάντα μοι έξεστιν, αλλ' ου πάντα οικοδομεί. Μηδείς το εαυτού ζητείτω, αλλά το του ετέρου έκαστος... Ίνα τι γαρ η ελευθερία μου κρίνεται υπό άλλης συνειδήσεως;» (Α' Κορ. ι', 23-24 και ι', 29). Ελευθερία άνευ ευθύνης και αγάπης οδηγεί τελικώς εις την απώλειαν της ελευθερίας.

1. Γ. Περί ειρήνης και δικαιοσύνης

2. Η Ορθόδοξος Εκκλησία αναγνωρίζει και αναδεικνύει διαχρονικώς την κεντρικήν θέσιν της ειρήνης και της δικαιοσύνης εις την ζωήν των ανθρώπων. Αυτή αύτη η εν Χριστώ αποκάλυψις χαρακτηρίζεται «ευαγγέλιον της ειρήνης» (Εφ. ς', 15), διότι ο Χριστός, «ειρηνοποιήσας δια του αίματος του σταυρού αυτού» τα πάντα (Κολ. α', 20), «ευηγγελίσαστο ειρήνην τοις μακράν και τοις εγγύς» (Εφ. β', 17) και κατέστη «η ειρήνη ημών» (Εφ. β', 14).

Η ειρήνη αυτή, η «υπερέχουσα πάντα νουν» (Φιλ. δ', 7) είναι, ως είπε ο ίδιος ο Κύριος εις τους μαθητάς Του προ του Πάθους, ευρυτέρα και ουσιαστικωτέρα της ειρήνης, την οποίαν επαγγέλλεται ο κόσμος: «*Ειρήνην αφήμι υμίν, ειρήνην την εμήν δίδωμι υμίν ου καθώς ο κόσμος δίδωσιν, εγώ δίδωμι υμίν*» (Ιωάν. ιδ', 27). Και τούτο, διότι η ειρήνη του Χριστού είναι ο ώριμος καρπός της εν Αυτώ ανακεφαλαιώσεως των πάντων, της αναδείξεως της αξίας και του μεγαλείου του ανθρωπίνου προσώπου ως εικόνας Θεού· της προβολής της εν Αυτώ οργανικής ενότητος του ανθρωπίνου γένους και του κόσμου· της καθολικότητος των αρχών της ειρήνης, της ελευθερίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης και, τέλος, της καρποφορίας της χριστιανικής αγάπης μεταξύ των ανθρώπων και των λαών του κόσμου. Η πραγματική ειρήνη είναι ο καρπός της επί της γης επικρατήσεως όλων αυτών των χριστιανικών αρχών. Είναι η άνωθεν ειρήνη, περί της οποίας πάντοτε εύχεται η Ορθόδοξος Εκκλησία εις τας καθημερινάς της δεήσεις, εξαιτουμένη ταύτην παρά του Θεού, του τα πάντα δυναμένου και εισακούοντος τας προσευχάς των μετά πίστεως Αυτώ προσερχομένων.

3. Εκ των ανωτέρω καθίσταται δήλον διατί η Εκκλησία, ως «*Σώμα Χριστού*» (Α' Κορ. ιβ', 27), δέεται πάντοτε υπέρ ειρήνης του σύμπαντος κόσμου, η οποία ειρήνη, κατά τον Κλήμεντα Αλεξανδρέα, είναι συνώνυμον της δικαιοσύνης (*Στρωματείς*, 4, 25. PG 8, 1369B-72A). Ο δε Μέγας Βασίλειος προσθέτει: «*ου δύναμαι πείσαι εμαυτόν, ότι άνευ της εις αλλήλους αγάπης και άνευ του, το εις εμέ ήκον, ειρηνεύειν προς πάντας δύναμαι άξιος κληθήναι δούλος Ιησού Χριστού*» (Επιστολή 203, 1. PG 32, 737B). Τούτο είναι, ως σημειώνει ο αυτός Πατήρ, τόσον αυτονόητον δια τον Χριστιανόν, ώστε «*ουδέν ούτως ίδιόν εστι Χριστιανού ως το ειρηνοποιείν*» (Επιστολή PG 32, 528B). Η ειρήνη του Χριστού είναι η μυστική δύναμις, η οποία πηγάζει από την καταλλαγήν του ανθρώπου προς τον ουράνιον Πατέρα Του, «*κατά πρόνοιαν Ιησού, του τα πάντα εν πάσιν ενεργούντος, και ποιούντος ειρήνην άρρητον και εξ αιώνος προωρισμένην και αποκαταλλάσσοντος ημάς εαυτώ και εν εαυτώ τω Πατρί*» (Διονυσίου Αρεοπαγίτου, *Περί θείων ονομάτων*, 11, 5. PG 3, 953AB).
4. Οφείλομεν συγχρόνως να υπογραμμίσωμεν ότι τα δώρα της ειρήνης και της δικαιοσύνης εξαρτώνται και εκ της ανθρωπίνης συνεργίας. Το Άγιον Πνεύμα χορηγεί πνευματικά δώρα, όταν εν μετανοία επιζητώμεν την ειρήνην και την δικαιοσύνην του Θεού. Τα δώρα ταύτα της ειρήνης και δικαιοσύνης εμφανίζονται εκεί ένθα οι Χριστιανοί καταβάλλουν προσπαθείας εις το έργον της πίστεως, της αγάπης και της ελπίδος εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών (Α' Θεσ. α', 3).
5. Η αμαρτία είναι πνευματική ασθένεια, της οποίας τα εξωτερικά συμπτώματα

είναι αι ταραχαί, αι έριδες, τα εγκλήματα και οι πόλεμοι, μετά των τραγικών αυτών συνεπειών. Η Εκκλησία επιδιώκει να εξαλείψη ου μόνον τα εξωτερικά συμπτώματα αυτής της ασθενείας, αλλά και αυτήν ταύτην την ασθένειαν, την αμαρτίαν.

Συγχρόνως, η Ορθόδοξος Εκκλησία θεωρεί καθήκον αυτής να επικροτή παν ο,τι εξυπηρετεί πράγματι την ειρήνην (Ρωμ. ιδ', 19) και ανοίγει την οδόν προς την δικαιοσύνην, την αδελφοσύνην, την αληθή ελευθερίαν και την αμοιβαίαν αγάπην μεταξύ όλων των τέκνων του ενός ουρανού Πατρός, ως και μεταξύ όλων των λαών των αποτελούντων την ενιαίαν ανθρωπίνην οικογένειαν. Συμπάσχει δε μεθ' όλων των ανθρώπων, οι οποίοι εις διάφορα μέρη του κόσμου στερούνται των αγαθών της ειρήνης και της δικαιοσύνης.

1. Δ. Η ειρήνη και η αποτροπή του πολέμου

Η Εκκλησία του Χριστού καταδικάζει γενικώς τον πόλεμον, τον οποίον θεωρεί απόρροιαν του εν τω κόσμω κακού και της αμαρτίας. «Πόθεν πόλεμοι και μάχαι εν υμίν; Ουκ εντεύθεν, εκ των ηδονών υμών των στρατευομένων εν τοις μέλεσιν υμών;» (Ιακ. δ', 1). Έκαστος πόλεμος αποτελεί απειλήν καταστροφής της δημιουργίας και της ζωής.

Όλως ιδιαιτέρως, εις περιπτώσεις πολέμων δι' όπλων μαζικής καταστροφής, αι συνέπειαι θα είναι τρομακτικάί, όχι μόνον διότι θα επέλθη ο θάνατος εις απρόβλεπτον αριθμόν ανθρώπων, αλλά και διότι δι' όσους θα επιζήσουν ο βίος θα καταστή αβίωτος. Θα εμφανισθούν ανίατοι ασθένειαι, θα προκληθούν γενετικάί αλλαγαι και άλλα δεινά, τα οποία θα επηρεάζουν καταστρεπτικώς και τας επομένας γενεάς.

2. Λίαν επικίνδυνος δεν είναι μόνον ο πυρηνικός εξοπλισμός, αλλά και οι χημικοί, οι βιολογικοί και πάσης μορφής εξοπλισμοί, οι οποίοι δημιουργούν την ψευδαίσθησιν της υπεροχής και κυριαρχίας επί του περιβάλλοντος κόσμου. Τιοιούτοι εξοπλισμοί καλλιεργούν ατμόσφαιραν φόβου και ελλείψεως εμπιστοσύνης και καθίστανται αιτία ενός νέου ανταγωνισμού εξοπλισμών.
3. Η Εκκλησία του Χριστού, θεωρούσα κατ' αρχήν τον πόλεμον απόρροιαν του εν τω κόσμω κακού και της αμαρτίας, ενθαρρύνει πάσαν πρωτοβουλίαν και προσπάθειαν προς πρόληψιν η αποτροπήν αυτού δια του διαλόγου και δια παντός άλλου προσφόρου μέσου. Εις περίπτωσιν κατά την οποίαν ο πόλεμος καταστή αναπόφευκτος, η Εκκλησία συνεχίζει προσευχομένη και μεριμνώσα ποιμαντικώς δια τα τέκνα αυτής, τα οποία εμπλέκονται εις τας πολεμικάς συγκρούσεις δια την υπεράσπισιν της ζωής και της ελευθερίας αυτών, καταβάλλουσα πάσαν προσπάθειαν δια την ταχύτεραν αποκατάστασιν της

ειρήνης και της ελευθερίας.

Η Ορθόδοξος Εκκλησία καταδικάζει εντόνως τας ποικιλομόρφους συγκρούσεις και τους πολέμους, τους οφειλομένους εις φανατισμόν, προερχόμενον εκ θρησκευτικών αρχών. Βαθείαν ανησυχίαν προκαλεί η μόνιμος τάσις αυξήσεως των καταπιέσεων και διώξεων των χριστιανών και άλλων κοινοτήτων, εξ αιτίας της πίστεως αυτών, εις την Μέσην Ανατολήν και αλλαχού, καθώς και αι απόπειραι εκριζώσεως του Χριστιανισμού εκ των παραδοσιακών κοιτίδων αυτού. Τοιουτοτρόπως, απειλούνται αι υφιστάμεναι διαθρησκευακαί και διεθνείς σχέσεις, ενώ πολλοί χριστιανοί αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τας εστίαις αυτών. Οι ανά τον κόσμον Ορθόδοξοι συμπάσχουν μετά των αδελφών αυτών χριστιανών και όλων των άλλων διωκομένων εν τη περιοχή και καλούν εις εξεύρεσιν δικαίας και μονίμου λύσεως των προβλημάτων της περιοχής.

Καταδικάζονται επίσης πόλεμοι, εμπνεόμενοι υπό εθνικισμού, προκαλούντες εθνοκαθάρσεις, μεταβολάς κρατικών ορίων και κατάληψιν εδαφών.

1. **Ε. Η Ορθόδοξος Εκκλησία έναντι των διακρίσεων**

2. Ο Κύριος, ως Βασιλεύς της δικαιοσύνης (Εβρ. ζ', 2-3), αποδοκιμάζει την βίαν και την αδικίαν (Ψαλμ. ι', 5) και καταδικάζει την απάνθρωπον στάσιν προς τον πλησίον (Μαρκ. κε', 41-46. Ιακ. β', 15-16). Εις την Βασιλείαν Αυτού, η οποία εικονίζεται και είναι παρούσα εν τη Εκκλησία Του ήδη εδώ εις την γην, δεν υπάρχει τόπος ούτε δια το μίσος, ούτε δι' έχθραν και μισαλλοδοξίαν (Ησ. ια', 6. Ρωμ. ιβ', 10).
3. Η θέσις της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι εν προκειμένω σαφής. Η Εκκλησία πιστεύει ότι ο Θεός «εποίησεν εξ ενός αίματος παν έθνος ανθρώπων κατοικείν επί παν το πρόσωπον της γης» (Πραξ. ιζ', 26) και ότι εν Χριστώ «ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλλην, ουκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ ένι άρσεν και θήλυ· πάντες γαρ εις εστε εν Χριστώ Ιησού» (Γαλ. γ', 28). Εις το ερώτημα «και τις εστί μου πλησίον;» ο Χριστός απήντησε δια της παραβολής του καλού Σαμαρείτου (Λουκ. ι', 25-37). Και ούτως edίδαξε την κατάλυσιν παντός μεσοτοιχου έχθρας και προκαταλήψεως. Η Ορθόδοξος Εκκλησία ομολογεί ότι έκαστος άνθρωπος, ανεξαρτήτως χρώματος, θρησκείας, φυλής, φύλου, εθνικότητας, γλώσσης, έχει δημιουργηθή κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού και απολαμβάνει ίσα δικαιώματα εν τη κοινωνία. Συνεπής προς την πίστιν αυτήν, η Ορθόδοξος Εκκλησία δεν δέχεται τας διακρίσεις δι' έκαστον εκ των προαναφερθέντων λόγων, εφ' όσον αύται προϋποθέτουν αξιολογικήν διαφοράν μεταξύ των ανθρώπων.

Η Εκκλησία, εν τω πνεύματι του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ίσης μεταχειρίσεως των ανθρώπων, αξιολογεί την εφαρμογήν των αρχών αυτών

υπό το φως της διδασκαλίας της περί των μυστηρίων, της οικογενείας, της θέσεως των δύο φύλων εν τη Εκκλησία και των εν γένει αξιών της εκκλησιαστικής παραδόσεως. Η Εκκλησία έχει δικαίωμα ίνα διακηρύττη την μαρτυρίαν της διδασκαλίας της εις τον δημόσιον χώρον.

**1. ΣΤ. Η αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας
ως μαρτυρία αγάπης εν διακονία.**

2. Η Ορθόδοξος Εκκλησία, επιτελούσα την σωτήριον αυτής αποστολήν εν τω κόσμω, μεριμνά εμπράκτως δια πάντας τους ανθρώπους χρήζοντας βοήθειας, τους πεινώντας, τους απόρους, τους ασθενείς, τους αναπήρους, τους υπερήλικας, τους διωκομένους, τους αιχμαλώτους, τους φυλακισμένους, τους αστέγους, τα ορφανά, τα θύματα των καταστροφών και των πολεμικών συγκρούσεων, της εμπορίας ανθρώπων και των συγχρόνων μορφών δουλείας. Αι καταβαλλόμεναι υπό της Ορθοδόξου Εκκλησίας προσπάθειαι δια την καταπολέμησιν της ενδείας και της κοινωνικής αδικίας αποτελούν έκφρασιν της πίστεως αυτής και διακονίαν Αυτού του Κυρίου, ο οποίος εταύτισεν Εαυτόν προς πάντα άνθρωπον, ιδίως προς τους εν ανάγκαις ευρισκομένους: «*Εφ' όσον εποιήσατε ενί τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, εμοί εποιήσατε*» (Ματθ. κε', 40). Εν τη πολυπύχω ταύτη κοινωνική διακονία, η Εκκλησία δύναται να συνεργάζεται μετά των διαφόρων σχετικών κοινωνικών φορέων.
3. Οι ανταγωνισμοί και αι εχθρότητες εν τω κόσμω εισάγουν αδικίαν και ανισότητα εις την συμμετοχήν των ανθρώπων και των λαών εις τα αγαθά της θείας δημιουργίας. Στερούν από εκατομμύρια ανθρώπων τα βασικά αγαθά και οδηγούν εις εξαθλίωσιν της ανθρωπίνης υπάρξεως, προκαλούν μαζικάς μεταναστεύσεις πληθυσμών, διεγείρουν εθνικάς, θρησκευτικάς και κοινωνικάς συγκρούσεις, αι οποίαι απειλούν την εσωτερικήν συνοχήν των κοινωνιών.
4. Η Εκκλησία δεν δύναται να μείνη αδιάφορος έναντι των οικονομικών καταστάσεων, αι οποίαι επηρεάζουν αρνητικώς ολόκληρον την ανθρωπότητα. Επιμένει εις την ανάγκην, ουχί μόνον η οικονομία να ερείδηται επί ηθικών αρχών, αλλά και εμπράκτως να διακονήται δι' αυτής ο άνθρωπος, συμφώνως και προς την διδασκαλίαν του Αποστόλου Παύλου, «*κοπιώντας δει αντιλαμβάνεσθαι των ασθενούντων, μνημονεύειν τε των λόγων του Κυρίου Ιησοῦ, ότι αυτός είπε· μακάριόν εστι μάλλον δίδοναι η λαμβάνειν*» (Πραξ. κ', 35). Ο Μ. Βασίλειος γράφει ότι «*σκοπός ουν εκάστω προκείσθαι οφείλει εν τω έργω η υπηρεσία των δεομένων, ουχί η ιδία αυτού χρεία*» (Όροι κατά πλάτος ΜΒ'. ΡG 31, 1025Α).
5. Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και πτωχών διευρύνεται δραματικώς εξ αιτίας της οικονομικής κρίσεως, η οποία είναι συνήθως αποτέλεσμα κερδοσκοπίας

χωρίς φραγμούς εκ μέρους οικονομικών παραγόντων, συγκεντρώσεως του πλούτου εις χείρας ολίγων και στρεβλής οικονομικής δραστηριότητας, η οποία, στερουμένη δικαιοσύνης και ανθρωπιστικής ευαισθησίας, δεν εξυπηρετεί, τελικώς, τας πραγματικάς ανάγκας της ανθρωπότητας. Βιώσιμος οικονομία είναι εκείνη, η οποία συνδυάζει την αποτελεσματικότητα μετά δικαιοσύνης και κοινωνικής αλληλεγγύης.

6. Υπό τας τραγικάς ταύτας καταστάσεις, κατανοείται η τεραστία ευθύνη της Εκκλησίας δια την καταπολέμησιν της πείνης και πάσης άλλης μορφής ενδείας εν τω κόσμω. Εν τοιούτον φαινόμενον εις την εποχήν μας, κατά την οποίαν αι χώραι ζουν υπό καθεστώς παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, υποδηλοί την σοβαράν κρίσιν ταυτότητος του συγχρόνου κόσμου, διότι η πείνα ουχί μόνον απειλεί το θείον δώρον της ζωής ολοκλήρων λαών, αλλά και θίγει το μεγαλείον και την ιερότητα του ανθρωπίνου προσώπου, συγχρόνως δε προσβάλλει και τον ίδιον τον Θεόν. Δια τούτο, αν η μέριμνα δια την ιδικήν μας τροφήν είναι θέμα υλικόν, η μέριμνα δια την τροφήν του συνανθρώπου μας είναι θέμα πνευματικόν (Ιακ. β', 14-18). Αποτελεί, επομένως, αποστολήν όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών να επιδεικνύουν αλληλεγγύην και να οργανώνουν αποτελεσματικώς την βοήθειάν των προς τους ενδεείς αδελφούς.
7. Η Αγία του Χριστού Εκκλησία εν τω καθολικώ σώματι αυτής, περικλείουσα εις τους κόλπους αυτής πολλούς λαούς της γης, αναδεικνύει την αρχήν της πανανθρωπίνου αλληλεγγύης και υποστηρίζει την στενοτέραν συνεργασίαν λαών και κρατών προς ειρηνικήν επίλυσιν των διαφορών.
8. Ανησυχίαν προκαλεί εις την Εκκλησίαν η διαρκώς αυξανομένη επιβολή εις την ανθρωπότητα ενός καταναλωτικού τρόπου ζωής, ο οποίος στερείται των χριστιανικών ηθικών αξιών. Υπό την έννοιαν αυτήν, ο καταναλωτισμός ούτος, εν συνδυασμώ μετά της εκκοσμικευμένης παγκοσμιοποιήσεως, τείνει να οδηγήση τους λαούς εις την απώλειαν των πνευματικών καταβολών αυτών, εις την ιστορικήν αμνησίαν και εις την λήθην των παραδόσεων.
9. Τα μέσα γενικής ενημερώσεως ουχί σπανίως τελούν υπό τον έλεγχον μιας ιδεολογίας φιλελευθέρας παγκοσμιοποιήσεως και ούτω καθίστανται διάυλοι διαδόσεως του καταναλωτισμού και της ανηθικότητας. Ιδιαιτέραν ανησυχίαν προκαλούν περιστατικά, καθ' α η στάσις έναντι των θρησκευτικών αξιών χαρακτηρίζεται από έλλειψιν σεβασμού, ενίοτε δε και δια βλασφημίαν, προξενούντα διχασμούς και εξεγέρσεις εντός της κοινωνίας. Η Εκκλησία προειδοποιεί τα τέκνα αυτής δια τον κίνδυνον του επηρεασμού των συνειδήσεων δια των μέσων ενημερώσεως και της χρήσεως αυτών ουχί δια την προσέγγισιν των ανθρώπων και των λαών, αλλά δια την χειραγώγησίν των.
10. Εις την πορείαν, ην διανύει η Εκκλησία, κηρύττουσα και ασκούσα την

σωτήριον αποστολήν αυτής δια την ανθρωπότητα, ολοέν και τακτικώτερον έρχεται αντιμετώπος μετά των εκφάνσεων της εκκοσμικεύσεως. Η Εκκλησία του Χριστού καλείται να επαναδιατυπώση και φανερώση την προφητικήν μαρτυρίαν της εις τον κόσμον, στηριζομένη εις την εμπειρίαν της πίστεως, υπενθυμίζουσα εν ταυτώ και την πραγματικήν αποστολήν αυτής, δια της καταγγελίας της Βασιλείας του Θεού και της καλλιεργείας συνειδήσεως ενότητος εις το ποίμνιον αυτής. Ούτω, διανοίγεται ευρύ πεδίων δι' αυτήν, δεδομένου ότι ως ουσιαστικόν στοιχείον της εκκλησιολογικής της διδασκαλίας προβάλλει εις τον διεσπασμένον κόσμον την ευχαριστιακήν κοινωνίαν και ενότητα.

Ο πόθος της συνεχούς αυξήσεως της ευημερίας και η άμετρος κατανάλωσις αναποφεύκτως οδηγούν εις την δυσανάλογον χρήσιν και την εξάντλησιν των φυσικών πόρων. Η δημιουργηθείσα υπό του Θεού κτίσις, η οποία εδόθη εις τον άνθρωπον «*εργάζεσθαι και φυλάσσειν*» αυτήν (πρβλ. Γεν. β', 15), υφίσταται τας συνεπείας της αμαρτίας του ανθρώπου: «*Τη γαρ ματαιότητι η κτίσις υπετάγη, ουχ εκούσα, αλλά δια τον υποτάξαντα, επ' ελπίδι ότι και αυτή η κτίσις ελευθερωθήσεται από της δουλείας της φθοράς εις την ελευθερίαν της δόξης των τέκνων του Θεού. Οίδαμεν γαρ ότι πάσα η κτίσις συστενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν*» (Ρωμ. η', 20-22).

11. Η οικολογική κρίσις, η οποία συνδέεται προς τας κλιματολογικάς αλλαγάς και την υπερθέρμανσιν του πλανήτη, καθιστά επιτακτικόν το χρέος της Εκκλησίας όπως συμβάλη, δια των εις την διάθεσιν αυτής πνευματικών μέσων, εις την προστασίαν της δημιουργίας του Θεού εκ των συνεπειών της ανθρωπίνης απληστίας. Η απληστία δια την ικανοποίησιν των υλικών αναγκών οδηγεί εις την πνευματικήν πτώχευσιν του ανθρώπου και εις την καταστροφήν του περιβάλλοντος. Δεν πρέπει να λησμονήται ότι ο φυσικός πλούτος της γης δεν είναι περιουσία του ανθρώπου, αλλά του Δημιουργού: «*Του Κυρίου η γη και το πλήρωμα αυτής, η οικουμένη και πάντες οι κατοικούντες εν αυτή*» (Ψαλμ. κγ', 1). Ούτως, η Ορθόδοξος Εκκλησία τονίζει την προστασίαν της δημιουργίας του Θεού δια της καλλιεργείας της ευθύνης του ανθρώπου έναντι του θεοσδότου περιβάλλοντος και δια της προβολής των αρετών της ολιγαρκείας και της εγκρατείας. Οφείλομεν να ενθυμώμεθα ότι όχι μόνον αι σημεριναί, αλλά και αι μελλοντικάί γενεαί έχουν δικαίωμα επί των φυσικών αγαθών, τα οποία μας εχάρισεν ο Δημιουργός.
12. Δια την Ορθόδοξον Εκκλησίαν, η ικανότης προς επιστημονικήν έρευναν του κόσμου αποτελεί θεόσδοτον δώρον εις τον άνθρωπον. Συγχρόνως όμως προς αυτήν την κατάφασιν, η Εκκλησία επισημαίνει τους κινδύνους, οι οποίοι υποκρύπτονται εις την χρήσιν ωρισμένων επιστημονικών επιτευγμάτων.

Θεωρεί ότι ο επιστήμων είναι μεν ελεύθερος να ερευνά, αλλά και ότι οφείλει να διακόπτει την έρευνά του, όταν παραβιάζονται βασικά χριστιανικά και ανθρωπιστικά αρχαί: «Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει» (Α' Κορ. 6, 12) και «Το καλόν σου καλόν, όταν μη καλώς γίνηται» (Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος Θεολογικός Α', 4. PG 36, 16C). Η θέσις αυτή της Εκκλησίας αποδεικνύεται πολλαπλώς απαραίτητος δια την ορθήν οριοθέτησιν της ελευθερίας και την αξιοποίησιν των καρπών της επιστήμης, εις πάντας σχεδόν τους τομείς της οποίας, ιδία δε της βιολογίας, αναμένονται νέα επιτεύγματα, αλλά και κίνδυνοι. Εν ταυτώ, υπογραμμίζομεν την αναμφισβήτητον ιερότητα της ανθρωπίνης ζωής από αυτής ταύτης αρχής της συλλήψεως.

13. Κατά τα τελευταία ἔτη, παρατηρεῖται αλματώδης ανάπτυξις εις τας βιοεπιστήμας και εις την συνδεδεμένην με αυτάς βιοτεχνολογίαν, πολλά επιτεύγματα των οποίων θεωρούνται ευεργετικά δια τον άνθρωπον, άλλα δημιουργούν ηθικά διλήμματα, ενώ άλλα κρίνονται απορριπτέα. Η Ορθόδοξος Εκκλησία πιστεύει ότι ο άνθρωπος δεν είναι απλόν σύνολον κυττάρων, ιστών και οργάνων, ούτε και προσδιορίζεται μόνον από βιολογικούς παράγοντας. Ο άνθρωπος αποτελεί δημιούργημα «κατ' εικόνα Θεού» (Γεν. 1, 27) και θα πρέπει η αναφορά εις αυτόν να γίνηται με τον δέοντα σεβασμόν. Η αναγνώρισις της θεμελιώδους αυτής αρχής οδηγεί εις το συμπέρασμα ότι τόσον κατά την επιστημονικήν έρευναν, όσον και κατά την πρακτικήν εφαρμογήν των νέων ανακαλύψεων και εφευρέσεων, δέον όπως διαφυλάσσηται το απόλυτον δικαίωμα κάθε ανθρώπου να απολαύη σεβασμού και τιμής εις παν στάδιον της ζωής του, καθώς και η βούλησις του Θεού, ως αυτή εφανερώθη κατά την δημιουργίαν. Η έρευνα πρέπει να λαμβάνη υπ' όψιν της τας ηθικάς και πνευματικάς αρχάς και τα χριστιανικά θέσμια. Απαραίτητος σεβασμός δέον να επιδεικνύηται και εις όλην την Δημιουργίαν του Θεού τόσον κατά την χρήσιν αυτής υπό του ανθρώπου, όσον και κατά την έρευναν, συμφώνως προς την εντολήν του Θεού προς αυτόν (Γεν. β', 15).
14. Κατά τους χρόνους τούτους της εκκοσμικεύσεως, ιδιαιτέρως προβάλλει η ανάγκη, όπως εξαρθή η σημασία της αγιότητος του βίου, εν όψει της πνευματικής κρίσεως, η οποία χαρακτηρίζει τον σύγχρονον πολιτισμόν. Η παρανόησις της ελευθερίας ως ελευθεριότητος οδηγεί εις την αύξησιν της εγκληματικότητος, την καταστροφήν και την βεβήλωσιν των σεβασμάτων, την εξάλειψιν του σεβασμού προς την ελευθερίαν του πλησίον και την ιερότητα της ζωής. Η Ορθόδοξος Παράδοσις, διαμορφωθείσα δια της βιώσεως εν τη πράξει των χριστιανικών αληθειών, είναι φορέυς πνευματικότητος και ασκητικού ήθους, το οποίον δέον να εξαρθή και προβληθή όλως ιδιαιτέρως κατά την εποχήν ημών.

15. Η ειδική ποιμαντική μέριμνα της Εκκλησίας προς τους νέους δια την εν Χριστώ διαπαιδαγώγησίν των τυγχάνει διαρκής και αμετάπτωτος. Αυτονόητος τυγχάνει η προέκτασις της ποιμαντικής ευθύνης της Εκκλησίας και εις τον θεόδοτον θεσμόν της οικογενείας, ήτις αείποτε και απαραίτητως εστηρίχθη εις το ιερόν μυστήριον του χριστιανικού γάμου, ως ενώσεως ανδρός και γυναικός, η οποία εικονίζει την ένωσιν του Χριστού και της Εκκλησίας Του (Εφ. ε', 32). Τούτο καθίσταται επίκαιρον, εν όψει μάλιστα και αποπειρών νομιμοποιήσεως εις χώρας τινάς και θεολογικής θεμελιώσεως εις χριστιανικάς τινάς κοινότητες, μορφών συμβιώσεως, αντιτιθεμένων εις την χριστιανικήν παράδοσιν και διδασκαλίαν. Η Εκκλησία προσδοκώσα την ανακεφαλαίωσιν των πάντων εις το εν Σώμα του Χριστού, υπενθυμίζει εις πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον, ότι ο Χριστός πάλιν θα έλθη κατά την Δευτέραν Παρουσίαν Του «κρίναι ζώντας και νεκρούς» (Α' Πέτρ. δ', 5) και ότι «της Βασιλείας Αυτού ουκ έσται τέλος» (Λουκ. α', 33).

Εις την σύγχρονον εποχήν και αείποτε, η προφητική και ποιμαντική φωνή της Εκκλησίας, ο λυτρωτικός λόγος του Σταυρού και της Αναστάσεως, απευθύνεται εις την καρδίαν του ανθρώπου και καλεί αυτόν, μετά του αποστόλου Παύλου, ίνα ενστερνισθή και βιώση «όσα εστίν αληθή, όσα σεμνά, όσα δίκαια, όσα αγνά, όσα προσφιλή, όσα εύφημα» (Φιλιπ. δ', 8). Η Εκκλησία προβάλλει την θυσιαστικήν αγάπην του Εσταυρωμένου Κυρίου της ως την μόνην οδόν προς ένα κόσμον ειρήνης, δικαιοσύνης, ελευθερίας και αλληλεγγύης μεταξύ των ανθρώπων και των λαών, των οποίων μόνον και έσχατον μέτρον είναι πάντοτε ο υπέρ της του κόσμου ζωής θυσιασθείς Κύριος (προβλ. Αποκ. ε', 12), ήτοι η άπειρος Αγάπη του εν Τριάδι Θεού, του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, ω η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

† ο Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος, Πρόεδρος

† ο Αλεξανδρείας Θεόδωρος

† ο Ιεροσολύμων Θεόφιλος

† ο Σερβίας Ειρηναίος

† ο Ρουμανίας Δανιήλ

† ο Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου Χρυσόστομος

† ο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμος

† ο Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας Σάββας

† ο Τιράνων και πάσης Αλβανίας Αναστάσιος

† ο Πρέσοβ και πάσης Τσεχίας και Σλοβακίας Ραστισλάβ

Αντιπροσωπεία Οικουμενικού Πατριαρχείου

† ο Καρελίας και πάσης Φιλλανδίας Λέων

† ο Ταλλίνης και πάσης Εσθονίας Στέφανος

† ο Γέρων Περγάμου Ιωάννης

† ο Γέρων Αμερικής Δημήτριος

† ο Γερμανίας Αυγουστίνος

† ο Κρήτης Ειρηναίος

† ο Ντένβερ Ησαΐας

† ο Ατλάντας Αλέξιος

† ο Πριγκηποννήσων Ιάκωβος

† ο Προικοννήσου Ιωσήφ

† ο Φιλαδελφείας Μελίτων

† ο Γαλλίας Εμμανουήλ

† ο Δαρδανελλίων Νικήτας

† ο Ντητρόϊτ Νικόλαος

† ο Αγίου Φραγκίσκου Γεράσιμος

† ο Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιος

† ο Κορέας Αμβρόσιος

† ο Σηλυβρίας Μάξιμος

† ο Αδριανουπόλεως Αμφιλόχιος

† ο Διοκλείας Κάλλιστος

† ο Ιεραπόλεως Αντώνιος, επί κεφαλής των Ουκρανών Ορθοδόξων εν ΗΠΑ

† ο Τελμησσού Ιώβ

† ο Χαριουπόλεως Ιωάννης, επί κεφαλής της Πατριαρχικής Εξαρχίας των εν τη Δυτική Ευρώπη Ορθοδόξων Παροικιών Ρωσικής Παραδόσεως

† ο Νύσσης Γρηγόριος, επί κεφαλής των Καρπαθορρώσων Ορθοδόξων εν ΗΠΑ

Αντιπροσωπεία Πατριαρχείου Αλεξανδρείας

† ο Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ

† ο Ναϊρόμπι Μακάριος

† ο Καμπάλας Ιωνάς

† ο Ζιμπάμπουε και Αγκόλας Σεραφείμ

† ο Νιγηρίας Αλέξανδρος

† ο Τριπόλεως Θεοφύλακτος

† ο Καλής Ελπίδος Σέργιος

† ο Κυρήνης Αθανάσιος

† ο Καρθαγένης Αλέξιος

† ο Μουάνζας Ιερώνυμος

† ο Γουϊνέας Γεώργιος

† ο Ερμουπόλεως Νικόλαος

† ο Ειρηνουπόλεως Δημήτριος

† ο Ιωαννουπόλεως και Πρετορίας Δαμασκηνός

† ο Άκκρας Νάρκισσος

† ο Πτολεμαΐδος Εμμανουήλ

† ο Καμερούν Γρηγόριος

† ο Μέμφιδος Νικόδημος

† ο Κατάγκας Μελέτιος

† ο Μπραζαβίλ και Γκαμπόν Παντελεήμων

† ο Μπουρούντι και Ρουάντας Ιννοκέντιος

† ο Μοζαμβίκης Χρυσόστομος

† ο Νιέρι και Όρους Κένυας Νεόφυτος

Αντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ιεροσολύμων

† ο Φιλαδελφείας Βενέδικτος

† ο Κωνσταντίνης Αρίσταρχος

† ο Ιορδάνου Θεοφύλακτος

† ο Ανθηδώνος Νεκτάριος

† ο Πέλλης Φιλούμενος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Σερβίας

† ο Αχρίδος και Σκοπίων Ιωάννης

† ο Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Αμφιλόχιος

† ο Ζάγκρεμπ και Λιουμπλιάνας Πορφύριος

† ο Σιρμίου Βασίλειος

† ο Βουδιμίου Λουκιανός

† ο Νέας Γκρατσάνιτσας Λογγίνος

† ο Μπάτσκας Ειρηναίος

† ο Σβορνικίου και Τούζλας Χρυσόστομος

† ο Ζίτσης Ιουστίνος

† ο Βρανίων Παχώμιος
† ο Σουμαδίας Ιωάννης
† ο Μπρανιτσέβου Ιγνάτιος
† ο Δαλματίας Φώτιος
† ο Μπίχατς και Πέτροβατς Αθανάσιος
† ο Νίκσιτς και Βουδίμλιε Ιωαννίκιος
† ο Ζαχουμίου και Ερζεγοβίνης Γρηγόριος
† ο Βαλιέβου Μιλούτιν
† ο εν Δυτική Αμερική Μάξιμος
† ο εν Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία Ειρηναίος
† ο Κρούσεβατς Δαΐδ
† ο Σλαυονίας Ιωάννης
† ο εν Αυστρία και Ελβετία Ανδρέας
† ο Φραγκφούρτης και εν Γερμανία Σέργιος
† ο Τιμοκίου Ιλαρίων

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Ρουμανίας

† ο Ιασίου και Μολδαβίας και Μπουκοβίνης Θεοφάνης
† ο Σιμπίου και Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
† ο Βαντ, Φελεάκ και Κλουζ και Κλουζ, Άλμπας, Κρισάνας και Μαραμούρες Ανδρέας
† ο Κραϊόβας και Ολτενίας Ειρηναίος
† ο Τιμισοάρας και Βανάτου Ιωάννης
† ο εν Δυτική και Νοτίω Ευρώπη Ιωσήφ
† ο εν Γερμανία και Κεντρική Ευρώπη Σεραφείμ

† ο Τιργοβιστίου Νήφων
† ο Άλμπα Ιούλια Ειρηναίος
† ο Ρώμαν και Μπακάου Ιωακείμ
† ο Κάτω Δουνάβεως Κασσιανός
† ο Αράντ Τιμόθεος
† ο εν Αμερική Νικόλαος
† ο Οράντεα Σωφρόνιος
† ο Στρεχάϊας και Σεβερίνου Νικόδημος
† ο Τουλσέας Βησσαρίων
† ο Σαλάζης Πετρώνιος
† ο εν Ουγγαρία Σιλουανός
† ο εν Ιταλία Σιλουανός
† ο εν Ισπανία και Πορτογαλία Τιμόθεος
† ο εν Βορείω Ευρώπη Μακάριος
† ο Πλοεστίου Βαρλαάμ, Βοηθός παρά τω Πατριάρχη
† ο Λοβιστέου Αιμιλιανός, Βοηθός παρά τω Αρχιεπισκόπω Ριμνικίου
† ο Βικίνης Ιωάννης Κασσιανός, Βοηθός παρά τω Αρχιεπισκόπω εν Αμερική

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Κύπρου

† ο Πάφου Γεώργιος
† ο Κιτίου Χρυσόστομος
† ο Κυρηνείας Χρυσόστομος
† ο Λεμεσού Αθανάσιος
† ο Μόρφου Νεόφυτος

† ο Κωνσταντίας - Αμμοχώστου Βασίλειος

† ο Κύκκου και Τηλλυρίας Νικηφόρος

† ο Ταμασού και Ορεινής Ησαΐας

† ο Τριμυθούντος και Λευκάρων Βαρνάβας

† ο Καρπασίας Χριστοφόρος

† ο Αρσινόης Νεκτάριος

† ο Αμαθούντος Νικόλαος

† ο Λήδρας Επιφάνιος

† ο Χύτρων Λεόντιος

† ο Νεαπόλεως Πορφύριος

† ο Μεσαορίας Γρηγόριος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Ελλάδος

† ο Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου Προκόπιος

† ο Περιστερίου Χρυσόστομος

† ο Ηλείας Γερμανός

† ο Μαντινείας και Κυνουρίας Αλέξανδρος

† ο Άρτης Ιγνάτιος

† ο Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου Δαμασκηνός

† ο Νικαίας Αλέξιος

† ο Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος

† ο Σάμου και Ικαρίας Ευσέβιος

† ο Καστορίας Σεραφείμ

† ο Δημητριάδος και Αλμυρού Ιγνάτιος

† ο Κασσανδρείας Νικόδημος
† ο Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης Εφραίμ
† ο Σερρών και Νιγρίτης Θεολόγος
† ο Σιδηροκάστρου Μακάριος
† ο Αλεξανδρουπόλεως Άνθιμος
† ο Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
† ο Μεσσηνίας Χρυσόστομος
† ο Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως Αθηναγόρας
† ο Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης Ιωάννης
† ο Νέας Ιωνίας και Φιλαδελφείας Γαβριήλ
† ο Νικοπόλεως και Πρεβέζης Χρυσόστομος
† ο Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου Θεόκλητος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Πολωνίας

† ο Λουτζ και Πόζναν Σίμων
† ο Λούμπλιν και Χελμ Άβελ
† ο Μπιαλύστοκ και Γκντάνσκ Ιάκωβος
† ο Σιεματίτσε Γεώργιος
† ο Γκορλίτσε Παΐσιος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Αλβανίας

† ο Κορυτσάς Ιωάννης
† ο Αργυροκάστρου Δημήτριος
† ο Απολλωνίας και Φίερ Νικόλαος
† ο Ελμπασάν Αντώνιος

† ο Αμαντίας Ναθαναήλ

† ο Βύλιδος Άστιος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Τσεχίας και Σλοβακίας

† ο Πράγας Μιχαήλ

† ο Σούμπερκ Ησαΐας

<http://bitly.com/28YSOio>